Anul III. — Nr. 10. Ianuarie 1938

INSEMNĂRI SOCIOLOGICE

Apar odată pe lună.

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

CUPRINSUL

ARTICOLE

REDACŢIA: Cernăuţi, str. General Berthelot 5.
ADMINISTRAŢIA (Profesor Constantin Zoppa): Cernăuţi, str. Baltinester 15.
Abonamentul pentru 1 an . . . . . . Lei 60
Exemplarul . . . . „ 5

Tipografia Mitropolitul Silvestru, Cernăuţi.

REVISTA CARȚILOR

Mario Sani — Testamento di Ion Motza.
Constantin Noica — De caelo.
Mihai Horodnic — Haiducii.
Pr. Const. P. Beldie — Cultul Sfintelor Icoane.
Gh. Vrabie — Mesianism ardelean.

REVISTA REVISTELOR

Libertatea — Glasul Strămoșesc — Romînia Creștină — Ideea Națională — Legionarii — Orientări — Iconar — Revista de Pedagogie.

Fiecare număr va avea cel puțin 32 pagini.
Manuscrisele nu se înapoiază.

Rugăm pe d-nii abonați cari își schimbă domiciliul să comunice administrației revistei noua lor adresă.

ANUL III. Nr. 10. Ianuarie 1938.

Insemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU,
profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuţi.

După alegerile din Decemvrie 1937

I.

Ca să desprindem înţelesul evenimentelor ultime în politica noastră internă, trebue să le legăm mai întiiu de trecut, întrucît trecutul condiţionează (deşi nu determină) viitorul.

După războiu toate Statele europene burgheze, democratice şi parlamentare, au fost obiectul unui atac vehement al proletariatului organizat în temeiul doctrinei marxiste şi condus de agenţii marxismului, de jidanii comunişti.

In Rusia, unde burghezia ea însaş era încă în stadiul revoluţionar împotriva monarhiei absolutiste sprijinită pe o clasă închisă de aristocraţi, jidanii au reuşit să răstoarne, prin desorganizarea armatei, mai întiiu aristocraţia şi apoi şi burghezia. In celelalte ţări s'a produs reacţiunea naţionalistă împotriva comunismului jidovesc internaţional. In Italia şi Germania naţionalismul a ieşit învingător şi a dat *Statului* o nouă aşezare menită să-l scutească de zguduiri interne. Clasele sociale au fost prinse într'un tot, unitar şi ierarhizat, reprezentat prin *naţiunea politică*. Teoria luptei de clasă a fost răsturnată prin arta politică a celor doi *conducători* geniali *Mussolini* şi *Hitler*. In celelalte State „democratice şi parlamentare", burghezia a încercat şi încearcă încă să se menţină între cele două curente opuse: comunismul jidovesc şi mişcarea naţionalistă. In Spania această încercare a dus la războiu civil, care încă nu s'a sfîrşit, dar care, aşa sperăm, se va termina cu biruinţa naţionaliştilor. In Franţa alunecarea spre „stînga", adică spre dictatura jidovească, devine tot mai vădită, iar reacţiunea naţionalistă nu se poate închega din cauza că „dreapta" burgheză, prea slabă pentru a opri alunecarea spre stînga, e încă prea puternică pentru a ceda în faţa încercărilor de a închega o organizaţie naţionalistă „fascistă". Politicienii burghezi, nevrînd şi neputînd renunţa la beneficiile regimului parlamentar, preferă să lase mînă liberă demagogilor comunişti, decît să sprijine instituirea unui regim autoritar, care, cu necesitate, ar pune capăt corupţiei parlamentare. Ei îşi fac iluzia că prin mici reforme, prin coaliţii de partide, prin transacţii de tot felul, regimul „libertăţii" s'ar putea ţinea printr'un echilibru al forţelor în joc. Iluzii deşarte şi cari, dacă nu vor fi spulberate printr'o revoluţie comunistă, în orice caz vor aduce grele decepţii în politica colonială, în luptele diplomatice şi, în sfîrşit, într'un viitor războiu cu Statele fasciste

Nici democrația engleză n'ar trebui să-și facă prea mari iluzii. Anglia a pierdut războiul în Abisinia, îl va pierde în China și problema Palestinei îi va demonstra foloasele iudaizării și bolșevizării clasei conducătoare, a aristocrației și burgheziei engleze. Englezii vor înțelege cîndva cît de absurdă e politica ce-o fac, punînd puterea imperiului lor în slujba intereselor jidanilor și, ca urmare logică, în slujba comunismului internațional, anticreștin și antinațional.

Liga Națiunilor în loc să înfăptuiască o împăcare și cooperare între națiunile creștine, se prefăcu în instrument al comunismului jidovesc. Anglia crezu că această Ligă îi va îngădui să-și institue o egemonie politică mondială și la început jidanii, pentru a-și asigura sprijinul Angliei și Franței, contribuiră la întărirea acestei nădejdi și deveniră protagoniștii luptei pentru prestigiul Ligii Națiunilor. In felul acesta ei puseră mîna pe aparatul de conducere al Ligii. Iar în clipa ce interesele lor le-au cerut o schimbare a atitudinii, ei au lăsat să alunece frînele Ligii în mîna Rusiei sovietice. Statele „fasciste" au fost nevoite să părăsească Liga Națiunilor, care se prefăcu astfel într'un instrument servind cu desăvîrșire numai politica mondială a Sovietelor.

Astfel Statele democratice „antifasciste" au fost împinse prin manevrele organizației jidovești internaționale, prin francmasonerie și comunism, într'un sistem de alianțe în care Rusia are primul cuvînt. Pentru a-și asigura egemonia în acest sistem, Rusia încearcă, ceea ce s'a întîmplat și se va întîmpla totdeauna [1], să institue în toate Statele supuse influenței ei, guverne conduse sau controlate de agenții ei, în cazul de față deci, de jidani, cu tendința de a înscăuna un regim identic cu cel din Rusia. adică dictatura jidovească. Exemple: Spania, Franța și — România.

II.

Subt influența și presiunea politicei ruso-iudaice, democrația parlamentară romînă a început să meargă spre stînga. Mai ales decînd cu alianța ruso-franceză și desfășurarea activității d-lui Titulescu la Liga Națiunilor, regimul democratic parlamentar, corupt prin firea sa, a deschis porți largi invaziei jidovești și a îngăduit

---

[1]) In orice sistem de alianțe se stabilește o ierarhie. Iar dacă alianțele se fac în baza unor interese politice și economice comune, opuse intereselor altor sisteme de alianțe, coeziunea internă a fiecarui sistem se înfăptuește și se întemeiază și pe identitatea „regimurilor", deoarece Statul care-și dobîndește, în sistem, egemonia va năzui să și-o asigure prin influențarea celorlalte State în direcția adoptării aceleiași „constituții". In antichitate, în sistemul de alianțe condus de Sparta, toate Statele adoptară, subt presiunea Statului conducător, regimul oligarhic, iar „aliații" Atenei trăiau subt regimuri democratice. In timpurile noui, Franța intrînd, înainte de război, în alianță cu Rusia contribui la democratizarea și, în sfîrșit, la bolșevizarea ei; astazi Rusia dobîndindu-și egemonia contribue la bolșevizarea Franței, pentru întărirea coeziunii sistemului. Statul nostru, intrînd în acelaș sistem de alianțe condus de Rusia, e lămurit că nu poate scăpa de subt regula generală. Sau poate își imaginează cineva că Statul nostru are egemonia și va putea impune tuturor aliaților Constituția noastră?

infiltraţia jidovească în toate instituţiile Statului şi în toate profesiunile libere. In instituţiile Statului, armată, şcoală, magistratură, infiltraţia s'a produs mai ales prin căsătoriile, atît de frecvente, între bărbaţi romîni şi femei evreice, iar profesiunile libere şi toate ramurile de activitate economică, jidanii le-au cucerit în mod direct prin abilitate, corupţie şi crimă.

Urmarea a fost în primul rînd o răspîndire extraordinară a comunismului între muncitori, dar şi între ţărani, mai ales în regiunea de peste Prut în Bucovina şi in toată Basarabia. Aci supralicitaţia demagogilor democraţi a ajutat mult la bolşevizarea ţărănimii. Partidele burgheze de stînga, în frunte cu cel ţărănist, au desăvîrşit opera de destrămare naţională prin propagarea doctrinei marxiste, a luptei de clasă. Formula „Statului ţărănesc" derivă direct din *Majestul comunist.* Partidele burgheze de dreapta năzuesc, ca şi în Franţa, să apere *libertăţile* democratice şi toate beneficiile legate de aceste libertăţi, dar şi ele preferă în realitate să îngădue înaintarea stîngei decît să vadă sporind mişcarea naţionalistă „fascistă".

Căci, spre deosebire de Franţa, la noi reacţiunea naţionalistă în faţa primejdiei iudeo-comuniste a fost puternică şi s'a obiectivat in organizaţia *Legiunii.*

Mişcarea legionară a pătruns adînc în toate straturile sociale romîneşti şi i-a scos şi pe muncitorii creştini din ghiarele marxismului iudeo-comunist, înfrăţindu-i cu ţăranii şi intelectualii romîni. Puterea Legiunii s'a arătat şi prin faptul că partidele politice au trebuit să adopte, pentru a nu pierde cu desăvîrşire terenul de subt picioare, „naţionalismul" ca formulă demagogică. Democraţii au început să imite şi metodele Legiunii: uniforma, tabere de muncă etc. Se'nţelege că numai pentru a-şi da înfăţişarea de naţionalişti, pentru a slăbi acţiunea Legiunii. Dar toate încercările de acest fel au rămas zădarnice. La ultimele alegeri partidul liberal, devenit prin imitaţie naţionalist, întregit cu „valahiştii" d-lui Vaida, a fost înfrînt la alegerile făcute şi prefăcute chiar de un guvern liberal. Cu desăvîrşire bătut a ieşit partidul naţional-creştin, protagonist al *„dreptei democratice".* Succesul relativ al partidului ţărănist se explică prin popularitatea d-lui Maniu în Ardeal şi prin demagogia de stînga a partidului în Basarabia şi Nordul Bucovinei. Ţăranii ucraineni, comunişti în marea lor majoritate, au votat toţi cu ţărăniştii, cum de altminteri şi între Romînii basarabeni ţărănismul a întrebuinţat aceleaşi metode demagogice şi aceleaşi formule scoase din Manifestul comunist. (Ar fi de cercetat mai de aproape motodele şi formulele naţional-creştinilor aplicate în Basarabia: nu sînt excluse nici aici decepţii pentru cei ce cred în „dreapta" naţional-creştinilor).

De teama Legiunii deci politicienii democraţi s'au travestit toţi in naţionalişti şi, pe cît se putea după trecutul şi izvoarele finanţelor lor, în antisemiţi.

Şi acesta a şi fost sensul legăturii între liberali şi vaidişti: de a da guvernului liberal în alegeri o injecţie naţionalistă, de a-l face mai pe gustul mulţimii.

După înfrîngerea guvernului liberal două deslegări erau posibile: sau încercarea de a forma un nou guvern, parlamentar, care să caute a-şi forma prin coaliţii o majoritate, s'au instituirea unui nou guvern şi disolvarea parlamentului, noul guvern urmînd a-şi crea prin alegeri — libere se'nţelege! — o majoritate în temeiul primei electorale. A fost aleasă a doua deslegare, chemat fiind la guvernare partidul naţional-creştin, deci tot un partid democrat şi parlamentar, dar de „dreapta". *In acelaş timp însă acest partid a primit să se alieze cu fracţiuni disidente din partidul ţărănist şi cel vaidist.* Măsurile luate imediat şi reformele anunţate de noul guvern sînt în primul rînd antisemite. cuprind deci numai o parte (deşi foarte importantă) a programului *naţionalist.* Ele nu sînt *anticomuniste,* adică *îndreptate împotriva sistemului democraţiei parlamentare prin care jidanii au devenit puternici la noi şi au organizat şi pregătit revoluţia comunistă.* Numai lovind in comunism, în lojile masonice în cari şed conducătorii organizaţiilor comuniste, în marii bancheri jidani, in prietenii şi slugile acestora, se poate rezolva în acelaş timp şi problema jidovească, fără a stîrni proteste internaţionale pe chestia antisemită.

Dar aliaţii d-lui Cuza: gogiştii, vaidiştii şi ţărăniştii îi vor arăta d-lui Cuza şi cuziştilor convinşi (cîţi au mai rămas!) că înfăptuirea integrală a programului cuzist, antisemit, e imposibilă. Totuş pînă la alegeri, guvernul e hotărît să facă zgomot cît mai asurzitor în chestia jidovească pentru a cuceri voturile alegătorilor porniţi, cum s'a văzut, spre naţionalism, spre dreapta legionară. După alegeri, dacă guvernul va dobîndi cele 40 %, cuzismul va fi înmormîntat fără multă paradă, şi întoarcerea la vechiul sistem, — spre stînga, — se va produce cu necesitate.

Intervenţia „amicală" a Angliei, Franţei şi a Statelor Unite în chestia scutului minorităţilor a venit în mare parte din necunoştinţă de cauză. Mai bine informată este Rusia sovietică... Intr'adevăr, măsuri antisemite nu vor face decît să întărească mişcarea comunistă şi să grăbească în urmă, chiar cu ajutorul Angliei şi Franţei, revoluţia comunistă condusă de jidani.

Deoarece: cîştigînd guvernul o majoritate zdrobitoare pentru parlamentul viitor, el va fi în stare, — aşa e calculul aliaţilor noştri —, dacă nu să distrugă cu desăvîrşire, atunci cel puţin să paralizeze mişcarea legionară, *„fascistă"* şi, deci, *anticomunistă,* ostilă alianţei Romîniei cu Rusia.

Ţărăniştii din guvernul actual, marxişti prin ideologia lor, caută se se folosească de cuzişti ca instrument, exploatînd ura lor, sporită atît de mult prin înfrîngerea în alegeri, împotriva legionarilor. Numirile de prefecţi etc. arată acest lucru cu prisosinţă. Inaintea alegătorilor se flutură deci steagul antisemit, iar în acelaş timp se pregătesc măsuri pentru îngrădirea activităţii Legiunii. In străinătate se dau, în ţările democrate, asigurări de păstrare şi chiar întărire a vechilor alianţe, iar în Statele „fasciste" ziarele salută cu satisfacţie instituirea unui guvern romîn, cu vădite tendinţe spre „dreapta".

Pentru liniştirea aliaţilor democraţi s'a enunţat formula că politica internă este independentă de cea externă.

Nu e intenţia noastră să criticăm, ci numai să demonstrăm cumcă prin continuarea unui sistem de guvernare care ne-a adus în situatia de azi, această situaţie nu se poate îndrepta. Prin coaliţia cu Goga şi, în urmă, cu ţărăniştii şi vaidiştii, d-l Cuza a îngropat în mod definitiv L.A.N.C. Cuzismul se va îneca în democraţia parlamentară, demagogică şi coruptă.

Dar din toate relele va ieşi şi un bine. Masele puse în mişcare spre dreapta, chiar prin formulele enunţate cu scop pur electoral, nu vor mai putea fi oprite. Cînd decepţia va veni (şi nădăjduim că va veni încă înainte de alegeri), cînd guvernul va fi nevoit să ia măsuri împotriva „spiritelor trezite de el" şi nu va găsi formula în stare să le adoarmă, Legiunea va trebui să intervină pentru a pune ordine în haos şi pentru a duce massele spre biruinţa ideii naţionaliste.

Aşa e natural, aşa e logic să se întîmple.

III.

Şi, în sfîrşit, cîteva însemnări pentru limpezirea teoretică a situaţiei create prin alegeri şi prin instituirea noului guvern.

Toţi Romînii s'au bucurat, cînd s'au luat măsurile radicale împotriva ziarelor şi publicaţiilor jidoveşti scrise în romîneşte sau în limbile minorităţilor creştine. Dar de ce s'a menţinut cenzura pentru ziarele şi publicaţiile romîneşti şi creştine? Noul guvern, deşi pretinde că e atît de popular şi simpatizat, are totuş nevoie de cenzură şi stare de asediu? Impotriva cui? Legionarii sînt doar foarte disciplinaţi şi n'au obiceiul să scrie sau să făptuiască lucruri contrare legilor şi normelor morale. Pe de altă parte, partidele democrate sînt reprezentate în guvern, afară de liberali. Dar liberalii, cari au guvernat patru ani cu cenzură şi stare de asediu, nu sînt în stare (aşa credem) să păcătuiască împotriva regulelor de bună purtare politică. Aşadar, unde crede guvernul că e primejdia împotriva căreia are nevoie de cenzură şi stare de asediu?

Răspundem sincer, clar şi hotărît: Legiunea! Toată democraţia noastră parlamentară şi demagogică e aliată împotriva Legiunii. Fără nicio excepţie. Ea preferă să meargă spre stînga decît să vadă sporind puterea Legiunii. Şi preferă acest lucru, nu din motive ideologice, aşa dar pentru că ideologia ei ar fi diametral opusă ideologiei legionare, *ci pentrucă democraţia n'are nicio ideologie.* Problema politică stă pentru ea în acapararea puterii şi cucerirea de mandate. Politicianism oportunist, şi nimic mai mult. Deaceea toată abilitatea şi rutina politică, toată energia precum şi toate mijloacele materiale sînt cheltuite pentru a ajunge la putere, pentru urcarea dela deputăţie la subsecretariat de Stat şi de aci la portofoliu ministerial. Pentru păstrarea mandatului şi cucerirea unui portofoliu, politicianul trece fără scrupule dintr'un partid democrat în alt partid democrat, trimiţînd şefului o scrisoare de adio şi la reve-

dere! Pentru atingerea „idealului" politicianist coaliţii, fuziuni şi confuziuni se fac oricînd, după diferite calcule de probabilitate.

„La pîndă" şi „în umbră" stau regisorii acestui teatru de marionete, posesorii grajdurilor de cursă politicianistă, marii bancheri, marii industriaşi, marii maeştri ai lojelor masonice şi marii rabini din Londra, Paris şi Statele Unite.

Jocul ar fi suportabil, inveselitor şi interesant, dacă n'ar primejdui viaţa Naţiunii, dacă n'ar impinge la anarhie şi apoi la dictatura iudeo-comunistă. Aşa fiind, jocul trebue să înceteze şi actorii trebuesc concediaţi.

Cetăţenii ostaşi ai Romîniei s'au organizat în Legiune. In temeiul unei ideologii, al unei doctrine, al unei concepţii bine definite privind scopurile acţiunii politice Doctrina legionară e diametral opusă celei comuniste. Ea cuprinde: credinţă neşovăitoare, fanatică, în biruinţa creştinismului şi naţionalismului asupra iudaismului internaţional, destructiv şi negativ; credinţă în Căpitan, care va organiza Statul legionar, unitar, creştin şi romînesc, întemeiat pe norme morale şi dreptate socială. Legiunea nu este o asociaţie politică pentru cucerirea de mandate parlamentare, ci ea cuprinde toate forţele vii ale naţiunii, cari, în domeniul politic, tind să dea naţiunii o organizaţie politică desăvîrşită. Din spiritualitatea legionară izvoreşte şi ideea clară despre cum trebue organizat Statul pentru a corespunde aspiraţiunilor Neamului romînesc. *Statul trebue adaptat vieţi naţionale, iar nu naţiunea siluită prin alegeri machiavelice de a se adapta şi supune unui Stat croit după interesele facţiunilor politicianiste.*

Toate reformele necesare pentru atingerea acestui scop Legiunea vrea să le înfăptuiască şi le va înfăptui pe cale legală. Constituţia noastră nu se opune, ci dimpotrivă dă depline libertăţi pentru o acţiune îndreptată spre această ţintă. Legiunea nu cere nicio libertate care ar depăşi libertăţile garantate prin Constituţie. Dar ea cere, şi trebue să ceară cu tărie, ca d-nii politicieni, organizaţi în cluburi şi comitete executive, să respecte şi ei cu cea mai mare stricteţă articolele Constituţiei. Dealtminteri ea ar trebui să-i considere revoluţionari, oameni cari primejduesc ordinea publică.

Legiunea, în temeiul ideologiei ei, în temeiul ţintei clare ce şi-a propus şi care e cunoscută tuturora, în temeiul mijloacelor absolut legale întrebuinţate în acţiunea ei, are dreptul să judece acţiunea duşmanilor ei politici, deoarece criteriul ei de judecată e bine fixat. Ea întreabă: care este ideologia partidelor politice, care e ţinta acţiunii lor, cari sînt mijloacele de înfăptuire? cum se explică alianţa de partide cu programe diferite, întregirile, împăcările, disidenţele, grupările şi regrupările între partide?

Pentru aceste fenomene nu există (oricari ar fi justificările subiective, „derivaţiile" actorilor) decît o singură explicaţie: oportunismul politicianist, goana după mandate şi portofolii, sau cu termenul atît de elocvent, creat de d-l Iorga, *fripturismul.*

Dar, acţiunea Legiunii va aduce cu necesitate o limpezire a

acestor ape tulburi, frămîntate de pasiunile politicianilor. Ea îi va nevoi să se aşeze în linie de bătae şi să primească lupta făţişă şi leală. Ea îi va nevoi să-şi mărturisească scopurile şi interesele înaintea naţiunii şi, sau să se supună sentinţei ei sau, în caz contrar, să încerce a zdrobi rezistenţa naţiunii subjugînd-o intereselor lor. Ceea ce ar însemna: luptă pe viaţă şi moarte între partidele democratice coalizate şi Legiune! Căci Legiunea reprezintă naţiunea. ea *este* naţiunea organizată politiceşte, ajunsă la conştiinţa deplină a funcţiunii ei politice.

IV.

Dar să înaintăm mai pe'ndelete în analiza acestei probleme destul de delicate şi care, deşi expusă aci din interes pur teoretic, poate trezi totuş prin actualitatea ei pasiunile politice şi îmi poate atrage obiecţiunea că pledez pentru o organizaţie căreia-i aparţin şi deci, în mod natural, îi doresc, în interes propriu, să biruiască! In alegeri, se'nţelege. Obiecţiunea formulată astfel (şi cum ar putea fi formulată în alt fel?) n'are nicio putere.

Chiar dacă ar fi aşa, chiar dacă eu personal n'aş vedea în Legiune decît o organizaţie în stare să-mi dea mie un mandat de deputat de pildă, asta n'ar însemna decît că şi eu aş fi un politician ca toţi ceilalţi. In această ipoteză, îi rog pe domnii din partidele democratice să-mi demonstreze, fiecare în parte, superioritatea organizaţiei proprii, fie numai cu privire la procurarea de mandate! Adică ar fi să mi se demonstreze *popularitatea* mai mare a organizaţiei proprii. Căci, la urma urmei, pe planul acesta al mandatelor şi scaunelor ministeriale, popularitatea din care derivă cele 40 % joacă un rol hotărîtor. Rămînînd deci pe acest plan, al d-lor democraţi, eu susţin că Legiunea se bucură de o mare, extraordinară popularitate. Şi deci, presupunînd că aş fi politician dornic de mandat etc., aş zice: am fost deştept că am intrat în Legiune.

Dar problema *obiectivă* este: de unde izvoreşte popularitatea Legiunii, cum a crescut şi prin ce şi-a asigurat ea biruinţa definitivă şi desăvîrşită? Aci trebue să ne ridicăm pe alt plan, dincolo de presupusele şi mîrşavele mele interese personale. Trebue să citim împreună cărţile legionare: *Pentru Legionari, Cranii de lemn, Crez de generaţie* etc. etc. etc., trebue să ne amintim de legionarii morţi pentru credinţa lor, de zidurile închisorilor între cari s'au zbătut şi s'au frămîntat atîtea suflete tinere aprinse la flacăra unei credinţe sfinte în mîntuirea Neamului romînesc din ghiarele jidovilor comunişti şi ale politicianilor aserviţi lor. Şi cunoscînd toate aceste, cumpenindu-le bine după greutatea lor în comparaţie cu „idealurile" partidelor democratice, vom înţelege izvoarele popularităţii Legiunii şi superioritatea ei faţă de toate partidele. Deci chiar dacă aş fi eu un ticălos care n'ar vedea în Legiune decît un mijloc de parvenire, asta n'ar atinge întru nimic prestigiul Legiunii, vrednicia, însufleţireat idealismul curat, spiritul de jertfă al legionarilor. Eu n'aş fi deci un politician rătăcit printre legionari, o făptură condamnată să-mi

ascund vecinic adevăratele intenţii pentru a nu fi dat afară din Legiune.

Dar ceea ce în Legiune ar constitui un motiv de izgonire irevocabilă a unui membru, în partide este chiar temeiul intrării şi înaintării în ierarhie. La compunerea listelor de candidaţi se dau adevărate lupte şi nimene nu se ruşinează a mărturisi că singurul scop al intrării şi activităţii sale în partid este un mandat, o primărie, o prefectură etc. şi că nerăsplătirea meritelor pentru partid constitue temeiu suficient şi moral de părăsire a partidului respectiv şi de trecere în alt partid unde „meritele" sînt recunoscute cu mai mare obiectivitate.

Aşadar, ceea ce în Legiune constitue o ticăloşie, constitue pentru partide chiar principiul de bază al alcătuirii şi coeziunii lor [1]).

Am demonstrat deci, cu absolută obiectivitate, superioritatea Legiunii din punct de vedere politic. Iar din superioritatea ei rezultă popularitatea ei, care, la rîndul ei, a dat naştere duşmăniei neîmpăcate a partidelor democratice împotriva Legiunii şi zbuciumul lor de a zădărnici cu orice preţ şi cu orice mijloace machiavelice biruinţa Legiunii în alegeri, intrarea victorioasă a Legiunii în parlament.

Dar problema are şi alt aspect, lămurirea căruia abia ne poate desvălui marea primejdie în care se zbate Statul nostru.

Dacă lupta s'ar da numai între Legiune şi partidele democratice, ea s'ar sfîrşi, în situaţia de azi, printr'o repede şi definitivă înfrîngere a partidelor. Dar dincolo de partidele democratice stă hidra comunistă, adevăratul şi puternicul duşman al Legiunii. Nu împotriva partidelor s'a organizat Legiunea, ci împotriva comunismului. Şi numai întrucît drumul spre duşmanul de moarte al Neamului romînesc duce prin mărăcinişul democraţiei demagogice, Legiunea e nevoită să curețe terenul, să taie drum drept spre poziţiunile duşmanului. Partidele democratice nu sînt decît reţeaua de sîrmă ghimpată pe care iudeo-comunismul a întins-o înaintea tranşeelor sale.

Nu acuzăm nici partidele democratice romîneşti, nici diferitele guverne ieşite din aceste partide că ar apăra comunismul împotriva Legiunii. Dar oprind acţiunea Legiunii şi luînd chiar ofensiva împotriva ei, mai apoi luptîndu-se între dînsele şi fiecare din ele avînd şi disensiuni şi revolte interne, în mod logic ele devin scut de apărare a comunismului, contribuesc la bolşevizarea masselor şi la organizarea forţelor comuniste duşmane Statului nostru. La „zidul de ură şi duşmănie" pe care partidele democratice au încercat să-l ridice în jurul Legiunii pentru a o izola şi înăbuşi, au lucrat cu sîrguinţă şi lojele masonice şi jidanii comunişti. In timpul de faţă noul guvern a început să scoată din acest zid cărămizile aşezate de jidani şi simbriaşii lor. Dar marea întrebare este: va pune noul guvern în

[1]) Deci deosebirea esenţială stă în faptul că acţiunea politică a Legiunii se întemeiază pe norme morale, pe normele moralei creştine, pe cînd politicienii democraţi sînt adepţi ai machiavelismului pur. Această problemă am expus-o pe larg în studiul *Statul şi Comunitatea morală.*

ocul acestor cărămizi altele, de-astă-dată național-creștine? Oare țărăniștii din guvern nu vor lua tot vechile cărămizi și le vor pune iarăș la loc?

Dar, zid creștin sau țărănist tot zid rămîne, tot zid de apărare pentru dușmanul Neamului romînesc.

Se apropie însă ziua cînd zidurile se vor prăbuși și sîrma ghimpată va fi tăiată, iar coloanele de atac ale Legiunii vor izbi în pozițiunile dușmanului, zdrobindu-l pentru totdeauna.

Și asta va fi concluzia logică cea mai evidentă a teoriei, verificarea desăvîrșită a ipotezelor enunțate.

Traian Brăileanu

Problema petrolului nostru

In cele ce urmează vom căuta să arătăm în linii generale situația industriei noastre petrolifere în urma politicei duse de Statul Romîn în această materie, perspectivele ei de viitor și măsurile ce ar trebui luate pentru apărarea intereselor naționale, chestiuni care ar putea să intereseze într'o oarecare măsură și pe aceia care n'au avut prilejul să fie în contact mai strîns cu industria petroliferă.

Petrolul a devenit una din cele mai importante materii prime prin desvoltarea uriașă a automobilismului și a aviației, prin întrebuințarea aproape generalizată a păcurii și motorinei la marina de războiu și comercială, prin varietatea produselor extrase din el și care servesc la o mulțime de scopuri. Acele țări care posedă surse de petrol proprii se pot socoti fericite, căci independența în aprovizionarea cu combustibil în timpul războiului înseamnă o superioritate zdrobitoare față de alții care trebue să și-l procure din altă parte cu prețul unor imense greutăți și sacrificii.

Lipsa acestei materii prime a fost una din pricinile care au hotărît înfrîngerea Germaniei în războiul mondial și aceasta într'o vreme cînd aviația nu avea rolul covîrșitor ce-l are astăzi, cînd marina de războiu consuma cărbune, cînd tancurile deabia apăruseră și despre motorizarea armatei încă nu putea fi vorba. Astăzi, într'un războiu, o națiune pusă în imposibilitate să-și procure această materie primă, nu are absolut nicio nădejde de biruință.

Germania care nu posedă, pînă astăzi, decît izvoare de prea mică importanță, face eforturi uriașe de a deveni independentă de puterile care stăpînesc petrolul și rezultatele sînt apreciabile: desvoltarea industriei benzinei sintetice, iar, pe de altă parte, descoperirea prin intense lucrări de explorare a unor zăcăminte de țițeiu promițătoare. Și cum programul german de explorări are scopul de a nu lăsa nici un colț al Germaniei necercetat, fără îndoială că reușita este aproape asigurată.

In Italia, Austria, Ungaria, Albania, Turcia, Japonia și chiar

în Anglia, care posedă atîtea zăcăminte uriaşe în colonii, se fac cercetări intense pentru stabilirea prezenţei acestui lichid mai preţios decît aurul.

În aceste condiţiuni, neglijenţa şi indiferenţa cu care se trece la noi peste această problemă vitală este cel puţin suprinzătoare, dacă nu suspectă. Dat fiind faptul că sîntem, sau cel puţin am fost printre cele mai importante ţări producătoare de petrol din lume, ar fi natural ca opinia publică să fie mai bine informată asupra celor ce se petrec, dar nici presa nici oficialităţile nu se grăbesc să facă aceasta. Marea mulţime nu-şi dă încă de loc seama de enorma importanţă pe care o reprezintă zăcămintele petrolifere la noi, în timp de pace şi mai ales în timp de războiu. Dar ce să mai vorbim de marea mulţime, cind chiar o bună parte din cei ce muncesc în întreprinderile petrolifere, sau stau în strînsă legătură cu ele sint tot atît de ignoranţi asupra celor ce se petrec. Din cînd în cînd, în cîte o revistă de specialitate (nu există decit vre-o două, trei şi acestea citite de foarte puţini) apare cîte un articol care încearcă să atragă atenţia celor în drept, dar într'o formă prea timidă şi fără să îndrăznească să puie degetul pe rană şi să propună măsuri radicale pentru curmarea stării actuale de lucruri.

Căci cei ce cred că situaţia noastră din punct de vedere al producţiei petrolifere este înfloritoare şi că actuala scădere de producţie este un fenomen trecător, se înşeală amarnic. Declinul producţiei noastre nu este decît prologul unei drame care, dacă nu se vor lua din vreme măsuri drastice, se va desfăşura vertiginos fără vre-o posibilitate de-a ocoli desnodămîntul fatal.

Fapt este că producţia de ţiţeiu este în continuă descreştere. Anul trecut România conta a patra în clasamentul ţărilor producătoare, pe cînd anul acesta a fost retrogradată în locul al şaselea. Această retrogradare n'ar avea nimic îngrijorător în sine, dar îngrijorător este că ea nu mai poate fi oprită, deoarece zăcămintele noastre sînt aproape epuizate, aşa că vremea cînd vom avea abia cu ce să acoperim consumul intern, care e în continuă creştere, nu este prea îndepărtată.

Caracteristic este faptul că pînă acum 5 sau 6 ani nimeni nu-şi punea întrebarea cît vor dura zăcămintele noastre petrolifere. Erau socotite ca o sursă inepuizabilă şi, dacă n'ar fi vorba de o problemă atît de importantă, aproape te apucă mila privind mutrele profund mirate ale specialiştilor noştri cînd sint siliţi să constate, ceeace dealtfel poate constata oricine, că ne aflăm pe pragul ruinei.

Părerea specialiştilor în privinţa duratei zăcămintelor este împărţită. După cei mai optimişti, am mai avea încă pentru cam 60 ani, producînd însă numai jumătate din cantitatea ce o producem în momentul de faţă. După alţii, rezervele noastre ar ajunge abia încă 10 ani. Cei din urmă sînt cei mai aproape de situaţia reală.

Au început să propună măsuri care trebuiau luate acum 15 ani. Şi poate aceste măsuri ar putea fi salvatoare şi acum, dar cine să le pună în aplicare? Căci acei ce au lăsat lucrurile să ajungă

pînă aici de unde vor putea să scoată energia, rapiditatea și mai ales incoruptibilitatea să pună în aplicare măsurile propuse? Căci fără energie, repeziciune și cinste, măsurile, oricît de bune ar fi, nu vor avea nici un efect.

Să cercetăm și noi puțin care este situația reală și care ar fi măsurile ce ar trebui luate pentru evitarea epuizării totale a zăcămintelor noastre petrolifere.

Exploatările noastre petrolifere sînt concentrate în județele Prahova și Dîmbovița, care dau aproape întreaga producție a țării, apoi mai sînt exploatări rudimentare în județele Buzău și Bacău, a căror producție nu reprezintă decît 2—3 % din producția totală.

Ori producția schelelor din Muntenia este în scădere; zăcămintele sînt aproape epuizate și, cu tot numărul destul de mare de sonde de exploatare ce se forează, nu se reușește să se mențină producția cel puțin constantă. Producția totală a Romîniei pe anul 1937 este de 7.200.000 tone, adică cu 18 % mai scăzută decît în 1936, pe cînd forajul exprimat în metri săpați a fost cu 20 % mai urcat decît în 1936. Aceste cifre sînt destul de vorbitoare.

Zăcăminte noui nu s'au descoperit afară de cel dela Mărgineni, deoarece lucrările de explorare au fost foarte reduse după cum reese din următoarele date: In total s'a forat pe terenurile Statului 143.674 m, dintre care numai 9% pentru explorare. Deci lucrările de explorare au fost aproape inexistente, toată activitatea intreprinderilor mărginindu-se la extinderea schelelor vechi, intensificarea exploatării celor existente, cum și repunerea în lucru a unor schele abandonate mai de demult.

De aici rezultă că Statul Romîn a dus o politică fundamental greșită în acest domeniu. Nu trebuia niciodată sau cel puțin mult mai tîrziu, să ajungem în situația actuală: cu zăcămintele secătuite, și fără rezerve asigurate. Mai ales că am fi putut trage învățături din pățania altor țări care au ajuns în aceeaș situație, cum ar fi Mexico și Polonia.

Incă în perioada cînd producția noastră de țițeiu era în creștere trebuiau începute lucrări de explorare absolut pretutindeni unde era dată posibilitatea existenței unui zăcămînt petrolifer. După terminarea acestor lucrări și după o inventariere precisă a rezervelor astfel puse la iveală și a unui calcul bazat pe date reale al cantității de țițeiu disponibile, trebuia procedat la stabilirea unei cote de producție bazată pe următoarele considerente:

I. Să avem în vedere desvoltarea aviației, a marinei ca și motorizarea progresivă a armatei de uscat. Poziția noastră geo-politică ne impunea să avem motorizarea armatei, desvoltarea marinei și a aviației mai ales, pe primul plan al preocupărilor noastre și politica petrolului bazată în primul rînd pe acești factori.

Mai ales astăzi, în această atmosferă internațională tulbure și în preajma schimbării orientării noastre politice, vom trebui să reparăm lipsurile de care suferă apărarea noastră națională și abia atunci se

va pune în mod serios problema combustibilului pentru avioane, vase de războiu și tancuri.

2. Menținerea exportului nostru petrolifer la un nivel care să fie în funcție numai de durata zăcămintelor noastre și de creșterea continuă a consumului intern și a nevoilor apărării naționale și nu de profitul realizat de Stat din taxe de export, redevențe și taxe de transport. Pentru menținerea balanței noastre comerciale, care de altfel e excedentară, trebuiau căutate alte surse ca de exemplu încurajarea exportului de vite de toate categoriile, păsări, ouă, fructe, de cereale ne mai vorbind. Bine'nțeles aici ar fi fost nevoie de muncă, de organizare intensă, de spirit de inițiativă din partea Statului.

In orice caz trebue să se termine cu vechea concepție care considera petrolul ca cea mai rentabilă sursă de venituri pentru Stat. Căci sînt în joc interese cu mult mai superioare și care au întiietate.

Exportul nostru de țițeiu să fie în funcție și de prețurile țițeiului depe piața mondială, ca să nu se mai repete enorma greșală din perioada 1931—1935 cînd, cu toate că prețurile scăzuseră vertiginos (dela 17.000 lei vagonul la 2.000 lei), producția s'a menținut, ba chiar a înregistrat o oarecare creștere. Statul a pierdut sume fantastice prin această risipă a bogăției naționale.

3. După ce producția noastră de țițeiu ar fi fost astfel stabilită, prima grijă a Statului ar fi trebuit să fie controlul exploatărilor in scopul ca să impună norme raționale de exploatare pentru obținerea unui randament cît mai mare al extracției. Printr'o extracție astfel condusă ca, după epuizarea zăcămîntului, cantitatea de țițeiu care nu se mai poate extrage, orice metode am întrebuința, să fie cît mai mică. După părerea unor specialiști americani și după lungi experiențe în laboratoare s'a dovedit că în cel mai fericit caz rămîn tot cca 30 % din țițeiu ce se pot considera pierdute. Insă la o exploatare nerațional condusă acest procent se poate urca pînă la 80 %, ceeace este cazul multor șantiere dela noi. Dar și în aceste cazuri există mijloace pentru repunerea acestor zăcăminte epuizate în exploatare, dintre care cel mai important este restabilirea energiei zăcămîntului prin comprimarea unei cantități suficiente de gaze străine, așa zisul „repressuring". Această problemă este astăzi mai mult decît oricînd de mare actualitate la noi și Statul ar trebui să impună societăților să studieze în mod serios posibilitățile de aplicare.

Este evident că mărirea randamentului de extracție ar însemna într'o oarecare măsură mărirea costului de producție, fără să mai vorbim de repunerea zăcămintelor epuizate în exploatare de exemplu prin procedeul amintit mai sus, operație destul de costisitoare. Ori întreprinderile petrolifere n'aveau nici un interes să producă cît mai mult dintr'un zăcămînt, ci cît mai mult și cît mai repede, deci cît mai ieftin. Insă treptat, ele și-au dat seama de greșala comisă și, cel puțin în șantierele noi, de exemplu la Bucșani, s'au respectat într'o oarecare măsură anumite norme pentru protecția zăcămîntului.

Tot atît de important ca stabilirea unor reguli de exploatare, dacă nu mai important, este controlul aplicării lor pe teren. Dar, după părerea noastră, autoritățile miniere, in cap cu Direcția Minelor, nu s'au arătat la înălțimea rolului lor, nici sub regimul foarte elastic de pînă acuma. Birocratizarea dusă la extrem le-a împiedecat să-și dea seama de realitățile de pe șantier și, în al doilea rînd, corupția care și-a făcut loc larg și aci, ca de altfel în toate ramurile vieții noastre de Stat, le-a făcut să închidă ochii chiar atunci cînd observau din intîmplare vre-o abatere. S'ar părea un paradox, însă cînd era vorba de experimentarea și punerea in aplicare a vre-unei metode noi, dovedită în alte părți ca mai economică și mai rodnică, se puneau piedici de tot felul societăților care voiau să-și modernizeze metodele.

In rezumat putem afirma că nici n'a existat vre-odată o politică a petrolului propriu zisă, care să facă față nu numai împrejurărilor momentane, ci să prevadă viitorul și să-și ia din vreme măsurile de precauție necesare.

Statul sau mai bine zis guvernele, cari s'au perindat la cîrma lui, au dat dovadă, cu acest prilej, de o totală lipsă de inițiativă, căci ceeace au realizat în acest domeniu sînt numai cîrpeli pentru a face față situației momentane sau pentru a da o oarecare satisfacție opiniei publice și aceasta intr'o altă latură a problemei, acea a protecției muncii elementului etnic romîn.

După cum am văzut, situația noastră din punct de vedere al producției petrolifere se prezintă în culori destul de întunecate. Ce ne rezervă viitorul ? Iată o întrebare la care nimeni nu poate răspunde. In stadiul actual al cunoștințelor noastre asupra rezervelor putem conta, fără să fim prea pesimiști, să avem încă producție, cam jumătate din cea actuală, timp de 15 ani.

S'ar putea ca întreprinzîndu-se explorări intense să se descopere noi regiuni sau în regiunile actualmente în exploatare noi etaje productive, la adîncimi mari însă, și atunci problema să nu mai fie atît de gravă cum se prezintă acuma. Tot așa de bine se poate însă intîmpla să nu se mai descopere nimic sau prea puțin și deabia atunci vom simți urmările ușurinței cu care am risipit cea mai importantă avere a noastră.

Dar aceste explorări, chiar dacă ar începe imediat, cer un timp îndelungat pentru dobîndirea unor date sigure, și atunci se impun măsuri imediate, căci nu ne putem baza pe nădejdea că explorările vor avea un rezultat favorabil, deoarece nimic nu ne îndreptățește la aceasta.

Ca o primă măsură de precauție ar fi reducerea producției, care e disproporționat de mare față de consumul intern. Producția Statelor-Unite depășește cu puțin consumul intern, atenția capitalului american fiind îndreptată asupra celorlalte țări producătoare, unde se străduește să acapareze zăcămintele. Royal Dutch Schell, cea mai mare societate petroliferă cu capital englez, jumătate din acțiunile căreia aparțin Statului Englez, posedă în Indiile olandeze rezerve

formidabile de care însă nu se atinge, exploatînd în schimb zăcămintele altor ţări, reuşind chiar să prindă teren în Statele Unite, unde a început să exploateze fără cruţare zăcămintele, pînă cînd Statul a venit cu măsuri de protecţie şi de comprimare a producţiei. Polonia produce numai 2.000.000 tone anual, posedă însă rezerve sigure evaluate la mai mult de 120.000.000 tone, pecînd rezervele Romîniei sînt evaluate acolo la cam 8.000.000 tone!

Reducerea producţiei s'ar face prin închiderea şantierelor puse în curînd în exploatare şi avîndu-se grijă de a crea şi o zonă de protecţie în jurul lor, lăsîndu-se în producţie numai şantiere exploatate deja mai intensiv. Evident că această operaţie ar trebui condusă cu cea mai mare obiectivitate căci de altfel şi-ar pierde rostul.

In al doilea rînd, Statul va obliga întreprinderile să puie în aplicare un vast program de explorare, program care să aibă în vedere cercetările făcute de Institutul geologic cît şi cele făcute de societăţi, care, acestea din urmă, de altfel sînt mai numeroase şi mai documentate.

Evident că un program de explorare sistematic şi efectuat într'un ritm mai accelerat va cere mari eforturi din partea societăţilor şi este natural că Statul va trebui să dea tot concursul posibil, prin reducerea taxelor de transport pe C.F.R., a redevenţelor, cel puţin pe perioada cît va dura această campanie de explorări. Cu ocazia aceasta va dispărea şi puzderia de societăţi mici şi neserioase care se ocupă mai mult de afaceri şi învîrteli decît de o exploatare serioasă, ceeace ar constitui un avantaj, căci, cu cît societăţile sînt mai puţine şi cu o capacitate tecnică şi financiară mai mare, cu atît se va putea mai uşor pune în aplicare un program mai raţional de exploatare în viitor.

Desigur că s'ar putea ca unele din aceste sugestii să nu reprezinte măsurile cele mai rodnice şi să se găsească altele care să rezolve mai bine problema. Principalul însă nu este, după părerea noastră, ca măsura pe care voim s'o aplicăm să fie cea mai bună, ci s'o aplicăm cît mai repede şi mai energic, căci e mai bună o măsură mediocră aplicată la timp decît una bună prea tîrziu.

Orice măsuri însă se vor pune în aplicare, ele vor ridica protestele unanime ale întreprinderilor şi probabil că Statul va trebui să facă unele concesiuni în schimbul pretenţiilor sale, dar limita odată atinsă, trebue să procedeze cu mare energie şi fără să se lase intimidat. Este evident pentru oricine că noi nu avem nici un interes să gonim capitalul străin din ţară, ci dimpotrivă, intenţia noastră e să-l atragem cît mai mult, cu o singură condiţie însă: ca interesele vitale ale neamului să aibă preponderenţă asupra celor ale capitalului.

Rezumînd cele discutate putem desprinde cîteva puncte esenţiale care ar trebui să conducă în viitor politica noastră în materie petroliferă:

1. Cunoaşterea cît mai exactă a rezervelor noastre şi o evaluare a lor cît mai aproape de adevăr.

2. Constituirea din aceste rezerve a unei rezerve a Statului care să poată fi pusă în exploatare numai în cazuri extreme.

3. O exploatare cît mai raţională a zăcămintelor cu un randament de extracţie cît mai ridicat.

4. Constituirea pe baze noui a unui aparat administrativ de supraveghere, conştient de menirea lui şi care să fie în cît mai strîns contact cu realităţile de pe şantier.

5. Micşorarea producţiei la un nivel ce-ar corespunde intereselor apărării noastre naţionale şi consumului intern şi duratei zăcămintelor, fără a se considera profitul ce-l realizează Statul din export şi din redevenţe.

Se vor găsi mulţi care să se întrebe cum de totuş e posibilă o asemenea lipsă de prevedere din partea Statului. Căci acest fenomen trebue să aibă o explicaţie oarecare. Şi explicaţia este destul de simplă. Toate consiliile de administraţie ale întreprinderilor petrolifere sint înţesate de oameni politici cari conduc destinele acestei ţări şi cari, în schimbul unei retribuţiuni grase, uită că zăcămintele noastre au şi ele un sfîrşit, că avem o aviaţie şi o marină în desvoltare, că un războiu ne poate surprinde oricînd etc.

Pentru a remedia situaţia radical, nu numai în industria petroliferă dar în toate domeniile, în primul rînd ar trebui primenit sistemul nostru politic. Căci cu actualul regim politicianist niciodată nu vom reuşi să creăm ceva durabil şi în conformitate cu interesele superioare ale acestei ţări blagoslovită de Dumnezeu cu toate bogăţiile şi totuş atît de oropsită.

Ing. Gheorghe Tr. Brăileanu

Spre înlăturarea conflictului între Sociologie şi Etică

In colecţia *Actualités scientifiques et industrielles* a început, subt direcţia d-lui *Jacques Chevalier*, Corespondent al Institutului, Decan al Facultăţii de Litere din Grenoble, publicarea de *Expuneri asupra Moralei*. Intîia lucrare din acest domeniu este cea a d-lui *Gaston Richard*, cuprinsă în două fascicole (N-rele 474 şi 475 ale colecţiei de *Actualităţi* [1]). Intîia parte a lucrării (N. 474) cuprinde: *Conştiinţa morală şi Experienţa morală*, a doua: *Legea morală, Legile naturale şi Legile sociale*.

Inainte de a intra în analiza lucrării d-lui *Gaston Richard* trebue să ne oprim cîteva clipe la Prefaţa d-lui Chevalier, menită să lămurească scopul întregei colecţii de expuneri asupra Moralei precum şi spiritul ce le va însufleţi.

Avem nevoie, ne spune autorul, mai mult decît oricînd, de o limpezire a problemei morale, de o *ştiinţă morală*. Positivismu

[1] Editura Hermann & C-ie, Paris. In N-rul trecut (9) al *Insemnărilor*, am anunţat apariţia lucrării d-lui G. Richard.

reacţionînd cu drept cuvînt împotriva unor teorii morale întemeiate pe speculaţiuni metafizice desprinse de viaţa reală şi plutind în sferele unui spiritualism nebulos, a ajuns el însuş, prin exces, să tăgăduiască posibilitatea constituirii unei morale ca ştiinţă susţinînd că numai o ştiinţă a moravurilor ar fi cu putinţă. După această concepţie, omul ar fi determinat în toate, deci şi în ideile sale morale şi în comportamentul său moral de societate, sau, în general, cum zice *A. Comte*, el ar depinde de umanitate.

Dar atît filosofii moralişti cît şi oamenii de rînd văd şi recunosc că societatea umană se deosebeşte de societăţile animale tocmai prin faptul că omul poate depăşi prin raţiunea sa determinismul social, făcînd ca evoluţia socială, progresul social să depindă de voinţa sa liberă, *de moralitatea sa.*

„Impotriva omului colectiv, mecanizat, materializat, trebueşte restaurat omul individual, căci el singur contează: el singur e capabil de gîndire; el singur e capabil de libertate şi de virtute; el singur, aşa cum însemna cu drept cuvînt Georges *Duhamel*, a dat, dă şi va da totdeauna omenirii stăpîni, înţelepţi şi sfinţi. Dar acest om individual pe care e clădită societatea, prin care societatea trăeşte şi progresează, nu este individul conceput noaptea prin contopirea duor jumătăţi de celule, simplă parte dintr'un tot, dar parte inconştientă, care vrea pentru ea totul. Nu! Omul individual este persoana: este omul în faţa absolutului şi eternului; omul participînd la o natură divină, θείας κοινωνὸς φύσεως (2 Petr. 1, 4), prin raţiunea sa care cunoaşte legea morală sau care o caută, prin voinţa sa care i se supune liber, prin tendinţele sale cari o depăşesc, şi cari nu pot fi satisfăcute prin nimic relativ, trecător sau finit; omul nemuritor care dobîndeşte conştiinţă de sine şi totodată, prin supunere şi rugăciune, conştiinţă despre raporturile sale cu Dumnezeu. Toată civilizaţia se întemeiază pe el. In el numai, — în fiinţa individuală în societate cu ceilalţi oameni şi cu Dumnezeu, — se poate aprinde flacăra duratei, cea care asigură societăţilor umane, patriilor, instituţiunilor, familiei, această stabilitate şi această dăinuire care n'aparţine decît ideilor. Pe acestea trebue reconstruită o lume care apune, o lume, cel puţin, unde apune ceva, şi care cere pentru salvarea civilizaţiei, — dacă civilizaţia trebue salvată, — o reconstrucţie umană, deci morală. Căci toată criza actuală, subt multele ei înfăţişări, chiar economică, chiar industrială, se reduce la o criză de moralitate, şi în ultimul rînd, fără îndoială, la o criză metafizică. Omul a pierdut încrederea în sine, pentrucă a pierdut încrederea în idei, şi pentrucă el nu mai ştie unde este datoria, nici chiar dacă există o datorie. Iată tragicul situaţiei noastre prezente".

Sînt chemaţi să colaboreze la lămurirea problemei morale, la restaurarea ordinei morale, toţi aceia cari au ceva de spus în această chestiune prin experienţa lor. Cu o singură condiţie: să creadă în morală, să creadă că ştiinţa morală are un obiect propriu de cercetare. Sînt chemaţi „toţi cei ce au simţul responsabilităţii elitelor în criza care agită astăzi omenirea; toţi cei ce vreu s'o ajute să

iasă din ea; cari sînt hotărîţi a se aşeza în faţa faptelor, a se supune verdictului experienţei, fără a accepta sau respinge ceva *a priori;* cei ce simţesc adînc *contrastul şi disproporţia ce există între grija şi prudenţa ce o pune un savant pentru a număra sau cîntări elementele atomului, şi uşurinţa de necrezut cu care pronunţă, asupra unui om, unui eveniment sau unei idei, o judecată de care depinde uneori destinul nostru uman...*"

Nu e vorba de sisteme de morală, complicate şi greu de înţeles. „Sistemul, născut din prejudecată, este adeseori principala piedică pentru moralitate. Ne trebuesc fapte lămurite, exemple, experienţe".

Inaugurarea acestei colecţii de expuneri asupra *Moralei,* în acest spirit, nu se putea face în mod mai fericit, decît prin publicarea lucrării d-lui *Gaston Richard.*

Concepţia sociologică a d-lui *Gaston Richard* a evoluat şi s'a închegat tocmai în luptă cu positivismul, de care s'a despărţit chiar din cauza tendinţei positivismului de a absorbi în sociologie toată morala, de a nu lăsa omului nicio libertate morală. Dar el n'a opus unei doctrine dogmatice şi intolerante, un sistem totatît de dogmatic, deci neştiinţific. Ci prin lungi şi laborioase cercetări, istorice, psihologice, pedagogice, punînd la contribuţie şi experienţa personală izvorîtă dintr'o lungă viaţă închinată meditaţiei dar supusă multor încercări şi dureri, acest savant a distrus temeliile doctrinei morale positiviste şi a deschis drumul pentru o teorie morală ştiinţifică întemeiată pe fapte, pe experienţă. El a căutat şi a reuşit să înlăture opoziţia, după cum se părea inconciliabilă, între raţiunea teoretică şi cea practică, aşa cum ni se înfăţişează în criticismul kantian, opoziţie pe care *Renouvier* s'a străduit s'o evite prin întoarcerea la *Leibniz.* Dar *Renouvier* îşi expune teoria pe alt plan: cel al speculaţiunii filosofice şi, în sfîrşit, el nu face decît să mai clădească un sistem, ingenios ce-i drept, dar depăşind toată posibilitatea de verificare a teoriei sale prin observaţia faptelor.

D-l *Gaston Richard* nu se mai întoarce la vechile poziţiuni, nu încearcă a clădi un sistem, ci porneşte chiar dela postulatele metodologice ale positivismului: acordul teoriei cu faptele prin observaţia şi cercetarea lor sistematică şi obiectivă. D-l *Richard* demonstrează într'o serie de lucrări că positivismul a enunţat numai aceste postulate, dar in urmă le-a părăsit şi a alunecat într'un dogmatism lipsit de orice spirit critic. Cercetările trebuesc reluate dela început, cu mai multă precauţie şi mai multă obiectivitate.

Lucrarea de faţă a d-lui *G. Richard* reprezintă, cum bine observă d-l *Chevalier,* desăvîrşirea operei sale: aci sînt strînse pe spaţiu îngust şi ferecate în lanţuri logice rezistente toate dovezile pentru libertatea morală a omului şi, ceea ce-i hotărîtor, nu în contradicţie cu datele sociologiei ci in deplin acord cu sociologia.

Determinismul social, dependenţa omului de societate în desvoltarea sa fizică şi spirituală, nu numai că nu-l împiedică, ci dimpotrivă îi înlesneşte să-şi dobîndească o conştiinţă morală şi să devie un agent conştient al progresului.

Problema raportului între morală şi sociologie îşi găseşte rezolvirea, pornind dela analiza izvoarelor conştiinţei morale, şi înaintînd spre o *axiologie*, spre o teorie a valorilor. Dacă se poate arăta, şi d-l *Gaston Richard* a arătat de fapt, că ordinea morală este prototipul oricărei ordine şi că fără existenţa şi recunoaşterea valorilor morale nicio judecată, nicio apreciere a lucrurilor n'ar fi posibilă, atunci nu e opoziţie intre diferitele valori, ci interdependenţă şi ierarhie. Domeniul ştiinţei este adevărul; dar adevărul este pentru om o valoare care-şi primeşte înţelesul deplin abia în legătură cu celelalte valori: cu binele, frumosul, utilul. „Ultimul cuvînt al sociologiei este că etica şi ştiinţa nu trebue să fie opuse. Una face să fie înţeleasă cealaltă. O omenire incapabilă de moralitate, de efort mintal conştient, ar fi fost incapabilă de a căuta adevărul şi incapabilă de ştiinţă". La această concluzie ajunge d-l *G. Richard*, în cartea sa *L'Évolution de moeurs* (1925). In noua sa lucrare el face pasul hotăritor spre sinteză, spre *o ştiinţă morală*, pentru care cercetările istorice şi psihologice din lucrările precedente dăduseră un material bine cernut şi încercat.

Vom căuta prilejul să intrăm mai adînc în analiza acestei importante opere a d-lui *Gaston Richard.*

Traian Brăileanu

Cîteva consideraţii despre actuala poezie romînească

O nouă spiritualitate, biruitoare, se ridică peste ruinile unei burghezii, în care talentul însemna ruşine, iar geniul viciu.

La intersecţia duor lumi, arta şovăieşte. Poezia, mai ales.

Ultimii exponenţi ai poeziei vechi se bălăcesc în neputinţă. Arghezi, Lucian Blaga, se menţin pe poziţiile cucerite. Şi, cu ei, încă patru-cinci. Restul se tăvăleşte în cea mai cumplită mediocritate [1]).

Se ştie că am acordat, întotdeauna, atît in „Iconar". cît şi'n paginile ziarului „Buna Vestire", cel mai larg credit tinerilor poeţi, — în special celor dela „Pagini literare" [2]). Astăzi, constat cu surprindere că, intr'un răstimp de numai vre-o jumătate de an, talentul acestor tineri a suferit o îngrijorătoare sincopă.

Ce înseamnă aceasta? — Înseamnă că poeţii în cauză n'au avut un puternic crez liric şi că, acuma cînd legionarismul cuprinde întreaga ţară, ei au rămas în afara sferei de actuale preocupări spirituale. Cuprinşi de panica inactualului, aceşti poeţi încearcă să-şi

---

[1]) Cazul unui poet, pe care aveam tot dreptul să-l consider bun — Simion Stolnicu. Intr'o antologie apărută de curînd, acesta vrea, cu orice preţ, sa fie „cuminte". Rezultatul e o poezie de-o înspăimîntătoare platitudine.

[2]) Pe care o consider, totuşi, şi azi, alături de şi mai vrednica „Gînd Romînesc" a lui Ion Chinezu, o revistă de mare arta.

mascheze nelegionarismul social cu un legionarism de circumstanță, strict poetic, mimînd neliniști inexistente.

Dată fiind campania d-lui N. Iorga împotriva unui anumit fel de literatură — exhibiționistă —, poeții devin „mai catolici decît papa" (cazul citat — al lui Simeon Stolnicu). Unii abordează o falsă literatură patriotică, alții vor să dovedească — în versuri clasice sau libere — că idealurile lor estetice sînt de cumințenia plată a oricărui Vasile Militaru [1]).

La această caraghioasă — sau tragică — situație a dus lipsa de credință a poeților în propria-le poezie.

Poezia e ritual, chiar magie. Nici o artă nu e mai nobilă ca poezia. Din nenorocire, ea a ajuns, de-atîtea ori, pe mînile unor nechemați. Mulți au uitat că ea înseamnă nu numai har, dar și muncă, muncă ne'ntreruptă. Nu există poezie spontană (cel mult vers *spontan*). Un Rainer Maria Rilke, de pildă, a muncit la arta sa lirică tot atît de aspru, cum muncește un fizician în laboratorul său la o nouă invenție. La București însă, „poezia" se „face" — deatîtea ori! — între două șvarțuri, la cafenea. Puțini, din poeții actuali, mai sînt magi ai cuvîntului.

Am încredere în cîțiva poeți regionali și doi sau trei din București. Restul — îs versificatori [2]).

Am, însă, mîngîierea că din noua generație — cea legionară, care crește din tabere de muncă și șantiere —, se plămădește, deocamdată, cîntecul legionar. Mîne, vom avea, deci, și o poezie nouă, pe care eu o văd așezată sub semnul goticului moldovenesc, după cum scria odată și Liviu Rusu (în Iconar).

Pînă atunci, poeții tineri să învețe — dela cerul cu soarele și stelele lui, dela cîmpiile cu grîie și dela isvoare, ce înseamnă a trăi. Abia pe urmă, dupăce sufletul li se va fi umplut cu frumusețea lumii, să încerce a scrie. Să scrie în genunchi, cum ar spune o rugăciune!

Mircea Streinul

Ideea și condițiile muncii

Aruncînd o privire asupra acestui uriaș și năvalnic fluviu al întîmplărilor de fiecare zi, pe care în întregimea lui îl numim desfășurare istorică, ne dăm seama că toată dinamica vieții se poate cuprinde într'un singur cuvînt: *munca*.

Desigur că nimeni nu-și mai poate pune azi întrebarea dacă trebuie să muncim sau nu. Ceeace avem însă dreptul ba chiar

---

[1]) Un poet care deformează gustul literar al cititorului tot atît de mult ca și „erotologia" lirică a unui Geo Bogza!

[2]) Cercetați revistele și vă veți înspăimînta de atîta „poezie"! Cînd te gîndești că acești „poeți" ar putea fi excelenți muncitori în fabrici!

îndatorirea să întrebăm, este: dece trebuie să muncim în condițiuni atît de umilitoare pentru ființa omenească, atit de împovărătoare și potrivnice chiar pentru progresul social?

După cum vedem există o izbitoare deosebire între ideea de muncă, azi acceptată de toți, și condițiile muncii, discutabile întotdeauna, dar mai cu seamă în ultimile două veacuri.

Din aceste condiții, ivite în timpurile noui, a rezultat și adincirea conflictului între munca intelectuală și munca manuală.

Deacum ele sînt considerate ca două activități profund deosebite, antinomice și între care există o barieră de netrecut.

Activitatea intelectuală e considerată ca fiind singură demnă de ființa noastră spiritualistă.

Altfel stau lucrurile cu munca manuală. Munca aceasta pe care o făptuim asupra obiectelor, împlinind și ea rosturi ce nu vin dela noi ci din trecut, și nici nu vor înceta odată cu noi, ci vor trece moștenire generațiilor următoare, nu poate fi încadrată în categoria precedentă. Ea e condiția bunei stări, deoarece acționînd asupra obiectelor, modifică materia exterioară și o face accesibilă societății. Activitatea manuală se proectează în afară și forța care-i dă naștere, există atît timp cît subiectul vietuiește.

Se vede cum sforțarea intelectuală rămîne în subiectul activ, tinzînd la perfecționarea sa, pe cînd sforțarea manuală îndeplinește o transformare a obiectului exterior. Psihologia numește primele activități, imanente, iar pe cele din urmă, activități transitive.

Intre ele, după cum am spus, există o ierarhie firească, denaturată astăzi prin anumite greșeli în formarea și practicarea unor concepte de viață. Denaturarea, din nefericire, a mers prea departe, atingind pe alocuri însuș miezul de adevăr ce există în amîndouă și legătura dintre ele. Tragicul vremurilor in care trăim tocmai de aci izvorăște, din această ireductibilă antinomie, din această prăpastie de netrecut ce s'a produs intre munca intelectuală și munca manuală, între ideea de muncă și condiția muncii. Și s'a ajuns aci, fiindcă munca a fost privită numai ca un simplu fapt, iar obiectul fabricat ca un ce străin, ca un obiect din afară, opus oricărei activități spirituale.

In realitate lucrurile nu stau chiar așa, căci munca nu este făcută la întîmplare intr'un mod inconștient determinat de anumite instincte asemănătoare la om și la animal, ci munca este întotdeauna munca unui om care-și împletește adesea viața sa în destinul lucrului creiat. Deci obiectul nu este ceva sec, lipsit de orice cuprins spiritual, ci el e țîșnit din minte sau izvorît din suflet, ceeace îi dă rang de simbol de viață. Iată cum munca se exteriorizează în obiecte lucrate, adică are un corespunzător în realitate și care totuș n'ar însemna prea mult dacă ar avea numai această origine glorioasă: să fie născut din suflet, să reflecteze o idee.

Dacă munca ar fi numai un scop în sine, numai o mulțumire personală a subiectului care o făptuește și ar fi lipsită de orice uti-

litate şi pentru ceilalţi semeni ai săi, cu alte cuvinte dacă ea ar înălţa numai pe unul singur fără a fi prilej de fericire şi pentru ceilalţi, munca n'ar putea purta mantia nobilă a omenescului şi a Dumnezeescului în acelaş timp.

Lucrul fabricat, opera de *artă*, trebuie să fie sau frumos sau de folosinţă, să mulţumească spiritul sau să împlinească nevoile elementare ale vieţii, pentru ca să exprime pe om, să poarte pecetea simţirii sau a raţiunii, — amîndouă daruri de Sus.

Din cele spuse urmează că munca se manifestă pe trei planuri:

1. *pe plan subiectiv*, ea se exprimă printr'un efort de voinţă, printr'o tensiune a fiinţei, care-i dă caracterul de muncă personală;

2. *pe plan obiectiv*, printr'o modificare utilă a materiei înconjurătoare şi

3. *pe plan social*, printr'o creaţie depăşind marginile satisfacţiilor egoiste punînd-o şi la îndemîna semenilor săi.

Pe scurt: *Munca este în acelaş timp expresiunea unei personalităţi originale, dominaţie a materiei şi serviciu social.*

Implinind aceste trei funcţiuni fundamentale ea ne apare ca singura posibilitate de inserţiune concretă a individului în comunitatea de viaţă în care s'a născut, se desvoltă şi va pieri. Munca cimentează deopotrivă şi personalitatea individuală şi comunitatea de oameni în care se desfăşoară.

Dar ideea de muncă îşi are izvorul său ultim în apele cristaline ale credinţii. Ea este dar Dumnezeesc. Este încrederea Celui de sus, manifestată în puterile cu care el însuşi a înzestrat pe om. Căci izgonirea din rai dacă este pedeapsa pentru neascultarea poruncilor Creiatorului, ea este şi dovadă de siguranţa Domnului în creaţia Sa: *omul*. Religia noastră creştină este cea mai puternică dovadă despre aceasta.

Carlyle spunea: „Munca este religie, şi'n spiritul nostru creştin, toată religia nu este altceva decît muncă", — decît străduinţa neîncetată de înălţare către izvorul de Creaţie din care am purces cu toţii.

Dacă ideea de muncă este aşa de frumoasă, atît de înălţătoare, de ispititoare chiar, cum se face însă că de îndată ce începem să o făptuim, piedicile de tot soiul pe cari, nu obiectele, cît oamenii ni le pun în cale o fac atît de urîcioasă şi'n locul dragostei de muncă, se iveşte ura şi sila?

Felul în care a evoluat condiţia muncii în scurgerea vremii este lămuritor pentru cel ce-i caută înţelesurile. Maşinismul şi experienţele sociale ale secolului XIX şi XX au rupt legătura care exista între ideea şi fapta muncii. In aceste veacuri s'a făptuit cea mai îngrozitoare crimă: s'au ucis sufletele muncitorilor şi urmarea a fost că au murit şi obiectele.

Ideea de muncă mereu măreaţă, purtătoare de cele mai alese virtuţi şi idealuri şi experienţa muncii din ce în ce mai crudă, mai

degradantă face ca drama muncitorească să fie atît de dureroasă, fapt observat și speculat mai întîiu de socialiștii secolelor XVIII și XIX.

Situația de azi redă în întregimea ei toată sbaterea conștiinței, muncitoare care poartă în sine, ca pe o floare de preț, aspirație legitimă către muncă liberă creiatoare, voioasă împotriva realității muncii pe care o face și care pentru el nu e decît servitute economică, grea și deprimantă. Muncitorul vede din ce în ce mai puțin utilitatea omenească a ceeace face, căci mulțumirea sa nu stă numai în cantitatea de bunuri pe care și-o poate cumpăra cu salariul pe care-l primește. Munca sa devine o marfă pe care o vinde, nu așa cum vrea și cum se cuvine, ci așa cum i se cumpără și numai cînd i se cumpără.

Liberalismul economic oferă muncitorului tocmai ce n'are nevoie: libertatea contractuală, nominală, echivalentă cu părăsirea lui la buna și *interesata* chibzuință a întreprinzătorului.

Intreprinzătorul, proprietarul capitalului de investiție și producție, stăpînul ordinei economice *considerat juridicește* egalul sărmanului muncitor, proprietar a două brațe? Principiul hedonistic, temelia doctrinei liberale, cerea exploatarea pînă la sînge a forțelor muncitorești însă cu respectarea unui anumit text din lege. Servituțile economice sînt astfel alcătuite, căci, în afară de o minune, este cu neputință ca lucrătorul de azi, indiferent din ce categorie face parte, să poată avea o idee justă asupra valorii muncii sale.

Deci, falsificarea voită a țelului adevărat al muncii, înlăturarea intenționată a identității dintre ideea și fapta muncii a impus apariția unor scopuri noui, artificiale, cu cuprins și revendicări pur materialiste. Teoreticienii socialiști nu s'au mulțumit însă numai cu această fluturare de fals ideal, ci toată devenirea istorică a căpătat pentru ei înțelesuri materiale, dind naștere materialismului istoric. Și cu aceasta se făptuiește a doua ucidere a sufletelor. Toată credința în izvoarele nobile ale muncii este secată și toate năzuințele de îndreptare printr'o nouă ordine spirituală sînt distruse. Idealul materialist înfierbîntă mințile, înarmează brațele și naște revoluțiile proletare.

Iată cum s'a ajuns ca pentru muncitor munca să se exprime numai printr'o anumită cantitate de bunuri economice, suficiente sau insuficiente pentru existența sa și a familiei lui, iar pentru întreprinzător, printr'un mijloc sigur de îmbogățire cu prețul jertfirii aproapelui său.

Muncitorul lipsit de orice suport spiritual, sufletesc în activitatea sa, jefuit de noblețea actului pe care-l săvîrșește, înjosit în demnitatea sa de om, de ființă gînditoare și simțitoare, neglijat în rolul său de copărtaș la viața comunității pe care o susține, cade tot mai adînc în rătăcirea marxistă, care nu pregetă să-i speculeze revolta dreaptă care-l zguduia.

Pornind dela aceeaș realitate tragică a condițiilor în care munca trebuia să se desfășoare în regimul liberal și coborînd din olimpul speculațiilor filosofice în ogorul deslegărilor practice, două noui sis-

teme s'au născut spre a reda muncii însemnătatea-i pierdută şi splendoarea apusă. Aceste sisteme noui sînt de o parte comunismul, de altă parte naţionalismul.

Deşi punctul de plecare se pare a fi comun, nepotrivirea între conceptul muncii şi condiţia ei, exprimată în starea de mizerie a muncitorimei, totuş cauzele fiind explicate diferit, şi metodele ca şi idealurile vor fi deosebite.

Comunismul încearcă azi să fundeze o societate egalitară, bazată exclusiv pe muncă, factor de producţie de bunuri economice pentru ca să poată pune la îndemîna fiecăruia cantitatea de lucruri de care are nevoie. Cu alte cuvinte, comunismul constată o stare de depresiune în lumea muncitoare, pe care o explică printr'o lipsă de bunuri economice, şi porneşte la soluţionare producînd cantităţile ce lipsesc. In afară de muncă, factor de producţie economic, nu mai interesează nimic şi bună-starea, mulţumirea, fericirea este realizată. Deci o concepţie orizontală cu doi poli identici ca conţinut: materie-materie. Munca, sub aspectul său material, obiectiv, este şi cauză şi efect, şi mijloc şi scop şi ideal. După cum vedem, marxismul, pentru a-şi justifica unele concluzii pregătite chiar înaintea premiselor, se încumetă să ascundă însuşi conţinutul ideii de muncă, prezentînd un singur aspect al ei, cel material, ca generalitate, ca tot.

Numai că modul în care se desfăşoară munca în Rusia Sovietică, starea muncitorului cu privire la sufletul său, de unde isvorăsc elanurile, entuziasmurile, unde sălăşluiesc năzuinţele şi în care se oglindesc mulţumirile, nu pare a fi mai bună azi decît ieri, sub Ţari.

Munca făptuită numai cu scopul de a o vedea odată sfirşită, de a scăpa de ea, e de slabă calitate. Cît de multe ne învaţă o simplă comparaţie între calitatea muncii făptuită fără nici o convingere, din obligaţie şi pentru a avea dreptul la raţia zilnică de alimente, şi între aceea făcută cu puterea credinţei în veşnicia idealului creştin, în îndatorirea noastră omenească de a răspunde încrederii pusă în noi de „Cel ce toate le face şi le stăpîneşte!"

Iată cum această rătăcire voită, această smulgere a credinţei din suflete, această greşită ridicare a muncii la rang de mit, a provocat o confuzie dintre scop şi ideal, a absolutizat sensul muncii, fără a observa nici contradicţia logică la care se expunea şi nici urmarea practică pe care o avea. Căci de unde Marx pentru a doborî adevărul etern al religiei, susţinea că nu există adevăruri absolute pe lume, el şi urmaşii săi proclamă munca şi lupta de clasă, materialismul său istoric, ca adevăruri absolute dela care nu există abatere.

In afară de aceste nepotriviri în cîmpul logicei, urmările practice pentru muncitori, au impus caracterizarea de: regimul tiraniei muncii.

Judecata de valoare pe care trebuie să o facem în cumpănirea foloaselor şi neajunsurilor se sprijină pe postulatul: *identitatea între ideea şi condiţia muncii.*

In măsura în care un sistem sau celălalt isbuteşte să se apropie

sau să împlinească acest postulat, el rezolvă aproape, sau în întregime, problema muncitorească.

Comunismul am văzut ce ideal are şi în ce mod înţelege să-l împlinească. Confruntîndu-i rezultatele ca şi principiile logice cu postulatul enunţat, vedem cum el rezolvă numai latura materială a lucrurilor, ucigînd ceeace este esenţial, ceeace dă viaţa şi îmboldeşte însăşi creaţia, ucide sufletul.

Sistemele naţionale de organizare a vieţii sociale deşi au constatat aceeaşi situaţie îngrijorătoare în condiţiile muncii, şi au procedat la rezolvarea ei, s'au ferit însă să amestece scopul muncii cu idealul care trebuie s'o însufleţească, să proclame absolutizarea muncii faţă de principiile de viaţă din care trebuie să izvorască.

Dacă munca ar fi considerată şi aci tot ca un fel de pedeapsă divină sau umană, în loc de o îndatorire socială bizuită pe iubire şi înţelegere, în loc de o îndatorire sprijinită pe dorinţa de a ajuta desăvîrşirea comunităţii naţionale din care faci parte, atunci sistemul naţional n'ar rezolva nimic.

Dacă din contra sublimul muncii se oglindeşte şi'n faptul ei, dacă în sistemul naţional muncitorul îşi recapătă demnitatea sa de om, de copărtaş în gînd şi faptă la propăşirea sa şi a semenilor săi, dacă el nu se simte mai prejos, mai înjosit, mai batjocorit decît ceilalţi, dacă suportul material îi susţine învolburările sufletului spre idealul de desăvîrşire, fără a se confunda cu el, atunci problema e rezolvată de şi prin acest sistem.

Neapărat că aceeaşi desfăşurare istorică contimporană, ne îndeamnă la unele lămuriri, la unele despărţiri de ape. Căci idealul însufleţitor nu este acelaş în fiecare Stat cu organizaţie naţională, unde postulatul esenţial identitatea între stat şi naţiune s'a realizat, ci el diferă după cum e vorba de Germania, Italia, sau după cum va fi în Romînia. Şi e normal să fie aşa, după cum normal este ca fiecare trup să aibă propria sa îmbrăcăminte şi deci cea mai potrivită.

Dacă în Italia de azi idealul însufleţitor, forţa spirituală care îndeamnă la creaţie este reînvierea virtuţilor romane şi a imperiului roman, iar în Germania naţional-socialistă, superioritatea rassei patentează toate sforţările, dînd muncii un sens ce trece dincolo de material, deosebitor se prezintă problema în Statul nostru romînesc aşa cum zorile încep să-l arate.

Deosebirea se manifestă pe două planuri egal de însemnate:

1. pe calea piedicilor ce se ivesc din cauza lipsei de omogenitate a naţiei şi

2. poate o consecinţă a primei, pe cea a lipsei de organicitate şi cultură a poporului nostru.

E neîndoios că un corp naţional omogen, ca cel german sau italian de pildă, să poată fi călăuzit mai uşor pe calea izbăvirii, pe calea împăcării, decît un popor ca al nostru la care relele deprinderi, altoite de elementele străine de neam, sînt aşa de puternic împletite cu virtuţile care ne-au ajutat să învingem vitregia şi prigoana se-

colelor, încît problema de transformare, de recreare — aş spune, — a omului romînesc trebuie să treacă pe primul plan. Deaceea toată mişcarea legionară este mai întîiu o mişcare de educaţie, de reînviere a adevăratului suflet romînesc. Căci dacă ideea de muncă aşa cum am prezentat-o la început, se acopere perfect cu însăşi concepţia nouă de viaţă şi muncă legionară, pentru a o putea pune în practică *trebue omul*, oameni care pînă acum cîtva timp ne-au lipsit dar de care astăzi ţara se umple.

Condiţia de muncă, aşa cum s'a prezentat în economia romînească, pe lîngă viciul organic caracteristic concepţiei liberale a fost puternic agravată în paguba muncitorimii prin faptul că stăpînitorii de capitaluri erau aproape în întregime străini de neamul acesta, — considerat sclav în ţara lui.

Mentalitatea liberală nu s'a mulţumit numai cu acceptarea *legală* a exploatării muncitorilor ci a îngăduit, cu ajutorul forţelor văzute şi nevăzute ale capitalului, cucerirea aparatului de stat pe care l-a pus în slujba exploatatorilor. După cum vedem o dublă gîtuire a drepturilor muncitorimii, pe cari socialiştii noştri din Romînia, cari nu erau întotdeauna şi Romîni, le cereau cu vehemenţă dela conducătorii Statului. Interesant este că această vehemenţă a avut rostul de a cere satisfacerea nu a intereselor muncitorimii ci mai cu seamă ale reprezentanţilor ei. Şi astfel se face că partidul „istoric" al ţării acesteia, partidul liberal, care nu s'a dat dela nimic înlături pentru ca să poată confisca toate răscrucile istoriei noastre, a cumpărat pe toţi gălăgioşii partidului muncitoresc.

Muncitorii îşi duc crucea nevoilor mai departe.

Trădarea conducătorilor învaţă pe cei ce se adîncesc în citirea semnelor neamului că: pentru o anumită idee trebuiesc anumiţi oameni. Pentru această idee a muncii, izvorîtă din însăşi tainele Creaţiei, zidită pe fundamentul învăţăturii creştine, trebuiesc oameni asemenea, cu neclintită credinţă în Dumnezeu şi'n rosturile pe care El le-a hărăzit neamurilor pe pămînt.

Acesta e punctul de plecare al *taberelor noastre de muncă*. Fenomenul taberelor de muncă, introdus de Căpetenia firească a neamului, prezintă însemnătate în veac, nu atît prin bunurile materiale pe care le-a produs, care nici ele nu sunt neglijabile, cît mai cu seamă prin rezolvarea practică, prin biruinţa asupra prejudecăţilor, prin găsirea căii creştineşti de împăcare între ideea de muncă şi condiţia ei, prin făurirea oamenilor meniţi să meargă pe această cale şi să-i asigure veşnicia. Acesta e marele înţeles al *„taberii legionare de muncă"*. Imitaţiile cari n'au întîrziat să apară, bizuite fiind nu pe o participare voluntară a subiectelor iubitoare de transformare ci pe o recrutare cazonă a inşilor, se apropie foarte mult de antipodul taberii de muncă, se apropie de tabăra de concentrare.

Omul nou, produs al spiritualităţii legionare obiectivată în faptul „taberelor de muncă", *va fi în măsură să preţuiască valoarea umană a muncii şi să-i asigure condiţiile optime de desfăşurare în cadrul aceleiaşi comunităţi naţionale* din care face parte.

Astfel muncitorul simte din nou că e om, că e stăpîn pe munca sa, că el creiază bunuri economice și pentru sine, ceeace corespunde unui salariu, și pentru neamul său, care-l investește cu demnitatea de copărtaș la propășirea obștească. *Ceeace are muncitorul mai mult in ordinea națională, și mai cu seamă în cea legionară, este sufletul.* Și avînd chiar numai aceasta, el are totul.

Iar celor cari încă se mai îndoiesc, noi nu le putem da alt sfat decît pe cel al lui Carlyle: „Indoielii de orice fel nu i se poate pune capăt decît prin faptă".

I. Nicolescu

Despre valoarea științei

Știința morală, dacă vrea să se constitue ca știință, va avea ca obiect *raporturile interindividuale*, a căror cercetare trebuește împinsă pînă la lămurirea deplină a problemei nașterii sufletului individual și a închegării comunității morale *în temeiul constituirii unei lumi comune, a unei ordine comune tuturor conștiințelor prinse în procesul dialectic.*

Problema este deci de a cunoaște:

1. cum din indivizii umani, născuți în ordinea biologică ca animale supuse acestei ordine, se pot naște ființe morale, suflete autonome și libere, și

2. cum aceste suflete pot constitui apoi, în temeiul creării unei *lumi* identice pentru ele, *comunități spirituale.*

Dar e destul de greu să pătrundem pînă la miezul acestor probleme.

Vietatea supusă ordinei biologice ni se înfățișează ca *unitate* și nimic nu ne îndreptățește să-i atribuim un suflet, să o descompunem in trup și suflet. Ci o putem descompune doar in *celule*, într'o multitudine de vietăți, așa cum arată *Leibniz.* Aceste vietăți le-am numit monade. Pentru ca monada să devie *suflet*, ea trebue să treacă prin procesul dialectic, să intre în comuniune cu alte monade. In acest proces dialectic trupul se desparte de suflet, devine instrument al sufletului, așa cum se desparte și se desprinde în general *materia*, din care face parte trupul, ca substrat din care sufletul creează ordinea naturii, sau cel puțin o reconstruește așa cum a fost creată de un suflet atotputernic pentru care *toată materia* este un instrument supus voinței sale.

Ordinea naturii deci *ca ordine universală* este un concept de limită. Ea ar putea fi cunoscută într'adevăr numai în cazul cînd sufletul uman individual ar putea intra in dialog cu divinitatea care i-ar revela toată cunoașterea. Aceasta este ținta spre care tinde sufletul omului, fără să o poată atinge cindva.

Așadar omul, născut animal, monadă prinsă în ordinea biologică' năzuește din primul contact cu ființele ieșite din ordinea biologică,

să se ridice la cunoaşterea ordinei universale, la cunoaşterea lui Dumnezeu. El caută mereu să descopere în sufletele celelalte revelaţia fiinţei supreme care a creat lumea şi l-a creat şi pe dînsul. In sufletele *bune*, cari îi deschid drumul spre ordinea spiritnală, omul găseşte indiciile existenţei principiului bunătăţii, a Binelui suprem. Aşa cum copilul se ataşează mamei sale şi aşa cum bunătatea ei, grija ei şi jertfele ei îi rămîn întipărite pentru toată viaţa, aşa, cînd începe lupta pentru existenţă, nevoile, îndoielile, patimile şi toate celelalte mizerii ale vieţii, omul îşi găseşte singurul sprijin în comuniunea cu acei oameni cari prin pilda lor de milă, jertfă şi dragoste pentru suferinţele omeneşti, îi reveleazā existenţa unei fiinţe atotbune. Apariţia lui Isus Hristos în istoria popoarelor din sfera civilizaţiei greco-latine, a fost cea mai mare şi puternică revelaţie de acest fel. Cu drept cuvînt oamenii au văzut şi văd în El pe solul trimis de Divinitate pentru a le revela că numai prin dragoste, prin comuniunea sufletelor şi întemeierea de comunităţi susţinute de dragostea lor reciprocă oamenii pot deveni vrednici de fericirea eternă.

Nu poate fi deci vorba de a construi un sistem de morală *more geometrico*, ci morala cere de la fiecare om străduinţă neîncetată de înălţare spre Binele suprem, prin fapte bune, prin jertfă pentru aproapele. Din dragoste şi din străduinţă pentru înfăptuirea binelui pe pămînt trebue să izvorască toată înţelepciunea şi în slujba dragostei trebueşte pusă toată cunoaşterea, toată ştiinţa.

Dar, e lămurit lucru şi istoria ne arată cu prisosinţă, că înălţarea spre pilda sublimă a Mîntuitorului nu e posibilă pentru oamenii de rînd decît în măsură redusă. Lărgirea comunităţii morale, aplicarea practică a preceptelor moralei creştine cere frămîntări continue, cere activitate neîntreruptă a acelor cari simt în ei vocaţia de a conduce pe ceilalţi spre limanul mîntuirii. Scînteia dragostei pentru aproapele se aprinde în sufletul omenesc în comunitatea restrînsă a grupului familial. Aci se desvoltă sentimentele de simpatie, de altruism, de respect pentru cei mai în vîrstă. Dar dincolo de sfera acestui grup se ciocnesc pasiunile, încep luptele pentru bunurile materiale, începe truda pentru întreţinerea funcţiunilor biologice şi pentru dobîndirea *fericirii lumeşti*.

Aceste lupte şi zbuciumări s'ar desfăşura şi la om în conformitate cu legile biologice, adică fără ca omul să-şi dea seama de ţinta urmărită şi fără deosebirea de bine şi rău, dacă din experierea valorilor morale prin comuniunea spirituală cu ceilalţi oameni omul n'ar fi dobîndit criterii sigure pentru acţiunile sale *precum şi năzuinţa de a înfăptui o organizare a vieţii umane* în conformitate cu principiile morale.

Procesele sociale deci se desfăşoară la om, aşa ca şi la celelalte animale sociabile, în temeiul instinctelor şi pasiunilor şi subt presiunea mediului împrejmuitor. Dar la om intervine, nu ca iluzie ci ca forţă reală, *idealul social*, imaginea unei societăţi cum ar trebui să fie pentru ca toţi oamenii să-şi poată dobîndi fericirea eternă, să-şi poată asigura nemurirea sufletului şi înălţarea la Dumnezeu.

Şi ceea ce e hotărîtor pentru această năzuinţă, este faptul că în acelaş timp ce se structurează şi se încheagă imaginea societăţii ideale, se elaborează şi cunoaşterea mijloacelor pentru crearea condiţiunilor menite să înlesnească înfăptuirea ei. Procesul dialectic nu duce numai la sublimarea fiinţei umane, la prefacerea vietăţii în suflet prin renunţarea la identificarea cu trupul şi prin considerarea acestuia ca instrument efemer al sufletului, ci şi la cunoaşterea însuşirilor trupului şi a materiei în general, astfel că sufletul devine de fapt stăpîn al materiei şi o poate mlădia şi adapta trebuinţelor sale — pentru crearea societăţii ideale, a comunităţii morale. Acesta este rolul ştiinţei, născută din procesul dialectic şi asigurîndu-i omului emanciparea de subt constrîngerea *naturii*.

Vom înţelege acuma de ce ştiinţa nu poate avea o valoare în sine, ci numai în raportare la străduinţele omului de a înfăptui binele, de a înfăptui o comunitate morală, de a urma preceptele instituite de Divinitate, izvor al binelui.

Noi nu ne urcăm deci, în interpretarea lumii şi cercetarea fenomenelor, dela natură spre Dumnezeu, ci noi coborîm, după ce existenţa lui Dumnezeu ne-a fost revelată prin experierea binelui şi prin dragostea celor ce ne-au ajutat să ne naştem ca suflete, spre natură pentru a descoperi în ea mijloacele de a înlătura din lume răul şi de a face ca binele să domnească pretutindeni după planul şi voinţa Divinităţii.

Aşa ni se arată acuma o nouă cale pentru interpretarea faptelor sociale şi o nouă înţelegere a ceea ce poate fi şi ar trebui să fie sociologia.

Traian Brăileanu

REVISTA CĂRŢILOR

Testamento di Ion Motza. Il tributo di sangue della Guardia di Ferro di Romania nella lotta contra il bolscevismo in Ispagna. Roma 1937, An. XVI. 45 pg. Această ediţie italiană a testamentului lui Ion Moţa e precedată de o prefaţă scrisă de *Mario Sani*, cu titlul „Saluto Italico a Ion Motza, crociato romeno della Latinità", precum şi de o scurtă notiţă biografică asupra eroului căzut la Majadahonda. D-l Mario Sani arată cum s'a născut şi desvoltat mişcarea legionară în Romînia şi evocă personalitatea lui Ion Moţa, pe care l-a cunoscut la sfîrşitul anului 1934 la Montreux, cu prilejul primei întîlniri a mişcărilor politice naţionaliste şi fasciste. Iată cum îl descrie: Giovane virilmente bello, parco di parole e di gesti, deciso et preciso nella sua fede fermissima, egli richiamava sovra di sè, a primo incontro, le più spontanee simpatie .. In lui nessuna esuberanza verbosa, nessuna spavalderia, ma una comportezza grave e serena di atteggiamenti e di accenti che induceva alla considerazione e al rispetto".

Cuvinte frumoase şi înalte găseşte d-l *Mario Sani* pentru a ne face să înţelegem marea jertfă adusă de *Ion Moţa* şi *Vasile Marin* pentru mîntuirea Neamului romînesc şi biruinţa Crucii lui Hristos.

Constantin Noica, *De caelo.* Incercare în jurul cunoaşterii şi individului. Bucureşti, Vremea, 1937. 192 pg. Lei 50. După temeinice studii din domeniul istoriei filosofiei, precum şi după traducerea unor însemnate opere filosofice, d-l Noica intră cu volumul de faţă pe drumul cercetărilor şi orientărilor filosofice personale. El ia atitudine faţă de concepţia omului de azi despre lume şi viaţă. După individualismul secolului trecut, individualism ce caracterizează democraţiile, iată-ne, pare-se, împinşi din nou spre o renunţare la autonomia individuală şi dispuşi a ne supune unor puteri anonime (cosmosul, istoria, massele). In felul acesta, omul contemporan devine apatic, renunţă la luptă şi nu mai crede în puterea sa creatoare. Autorul ne îndeamnă să încercăm o descătuşare a individului, a personalităţii de subt apăsarea forţelor anonime, să devenim luptători. Iar tipul luptătorului îl vede cu drept cuvînt autorul în adevăratul *creştin: „într'un anumit sens, creştinul singur este, pînă acum, portretul omului"*. Aşa dar desăvîrşirea *comunităţii omeneşti* trebue să se întemeieze pe desăvîrşirea individului uman; numai găsindu-se pe sine şi cunoscîndu-şi puterile proprii individul poate contribui la binele tuturora. El trebue să se desprindă de societate, să-şi ia toată răspunderea pentru faptele sale, pentru a se întoarce spre şi în sosietate ca forţă creatoare, ca pildă de urmat pentru ceilalţi.

Mihai Horodnic, *Haiducii.* Piesă în trei tablouri. Cu o scrisoare a lui V. Posteuca şi răspunsul lui I. E. Toroutiu. Bucureşti. (s. a.). 74 pg. Lei 30. Mihai Horodnic, decedat în vîrstă de 19 ani, a lăsat o operă literară care dovedeşte un real talent de scriitor, o fire gingaşă de poet. Mîini pioase au adunat din filele răzleţe tot ce era mai de preţ, şi astfel gîndurile lui Mihai Horodnic au îmbrăcat haina tiparului şi vor mişca mai ales sufletele tinere, cari înmuguresc abia spre înţelegerea lumii şi a pasiunilor omeneşti.

Pr. Const. P. Beldie, *Cultul Sfintelor Icoane.* Studiu apologetic. Bîrlad 1937. 21 pg. 6 Lei. O cărticică îndreptată împotriva sectelor cari se împotrivesc cultului sf. Icoane. Autorul adună mărturii ale tradiţiei bisericeşti, din cari se vede că sf. Icoane au fost venerate din cea mai adîncă vechime.

Gh. Vrabie, Mesianism ardelean, Bucureşti, 1937. 64 pg. 40 lei. Ceea ce vrea să pună autorul în lumină este că: „Gh. Lazăr n'a fost un fenomen unic, ci el a fost multiplicat la infinit de-a-lungul secolului al XIX-lea. Prin puterea de muncă pusă în slujba neamului, prin lupta şi jertfelnicia continuă, a reuşit să creeze pe omul-erou al timpului său, pe omul reprezentativ. In fiecare colţ de ţară a existat un Gh. Lazăr, pus în aceleaşi situatii: cu drumuri spinoase, cu urcuşuri şi coborîşuri sîngerînde. A fost epoca mesianismului ardelean"... Autorul evocă în lucrarea de faţă figurile a patru apostoli culturali veniţi din Ardeal şi a căror activitate rodnică s'a desfăşurat în oraşul Bîrlad. Sînt: Ion Popescu, Ştefan Neagoe, Salomon Haliţă, Stroe Belloescu. Lucrarea este o preţioasă contribuţie la istoria culturii romîneşti.

REVISTA REVISTELOR

Aşa ne place nouă să amintim mai intîiu publicaţiile legionare Sint bine scrise, viforoase, răscolitoare şi totuş păstrînd în luptă *forma legionară*, care-l nevoeşte şi pe duşman să întrebuinţeze arme cinstite. *Libertatea lui Ion Moţa* porneşte din Bucureşti, din Cluj *Glasul Strămoşesc* al lui *Ion Banea*, din Chişinău *Romînia Creştină* a lui *Sergiu Florescu*, din Buzău *Ideea Naţională* a lui *N. N. Manolescu*, iar *Legionarii* lui *Cola G. Ciumetti* din Bazargic. *Omul nou*, al lui *Stere Mihalexe*, deşi ca format asemănător foilor amintite mai sus, e totuş mai filosofic, sapă mai adinc prin pana d-lui *Vasile Băncilă*. Această foaie brăileană se apropie astfel de *Orientări*-le părintelui *C. R. Crişan*, care publică în mod sistematic, capitol după capitol, un mare tratat de filosofie socială şi politicălegionară. *Iconarul* cernăuţean e mai sprinten, mai vioiu, mai tineresc şi inaintează pe front larg cu toate categoriile de arme: aviaţia şi cavaleria uşoară a poeţilor, artileria scriitorilor şi criticilor, tancurile filosofilor şi savanţilor, iar în urmă vin cronicarii pedestraşi fiecare din ei meşter in minuirea arcului aruncător de săgeţi ucigătoare, ca şi bătrînul Odysseus, care după atîta amar de vreme punînd mîna pe minunatul său arc, îi struni coarda, şi „ea cîntă frumos subt mîna lui, cîntec asemănător ciripitului rîndunelei", dar cîntec prevestitor de moarte pentru peţitorii Penelopei.....

N-rul ultim al *Iconarului*, III, 4 (Decemvrie 1937) aduce în locul întiiu un necrolog, scris de *Claudiu Usatiuc*, pentru cel ce a fost profesorul *Corneliu Şumuleanu*. Rînduri scrise de un om care l-a cunoscut de aproape pe acest mare Romîn. „Sever cu sine insuşi, era sever dar drept şi cu ceilalţi; iubitor de ordine, nu suferea desordinea altora; pătruns de adevărurile şi valoarea ştiinţei, era aspru şi necruţător cu cei ce-o profanau; caracter desăvîrşit, pe omul lipsit de caracter il socotea tipar nereuşit, un monstru al naturii, şi nu era altă categorie de oameni pe care să-i fi dispreţuit mai mult; stăpin pe sine în toate împrejurările vieţii, cînd soarta il lovea crunt, căuta să-şi ascundă durerea amară care-l chinuia in adîncuri, ca astfel să-i poată mîngăia şi încuraja mai bine pe cei din jurul său". *Despre locul nostru în istoria muzicii* scrie *Liviu Rusu*. O sugestivă schiţă de *George Macrin: Domnul Director şi copiii*, în care vedem cum d-l director Vasilescu, distins politician liberal, face cunoştinţă cu tineretul legionar de la sate. Două pagini de Cronici şi una, mărunt tipărită, de Insemnări.

Revista de Pedagogie. Organ al Institutului şi Seminarului pedagogic universitar, Cernăuţi. Director: *C. Narly*. An. VII, Caetul IV (Decemvrie 1937). La studii: *Insuşirile educatorului* de C. Narly; *Viaţa şi Umanismul lui Erasmus* de *Florin Niculescu*; Ceea ce dă acestui. număr al revistei o deosebită greutate este capitolul din *Pedagogia generală* a d-lui C. Narly „Pentru o tipologie vocaţională", precum şi studiul d-lui *S. Găina*: „O nouă concepţie în studiul individualităţii"; Metoda F. O. V. (Foaia de Observaţie

Vocaţională, întocmită pentru liceu de *C. Narly* şi *G. Zapan*, Cernăuţi 1938. Cunoscut este interesul ce s'a dat în pedagogie şi cu bună dreptate, studiului individualităţi elevului. Teoreticienii şi-au dat toată silinţa să descopere cea mai bună metodă pentru a pătrunde cît mai adinc în analiza structurii sufleteşti a copilului. Pe două căi se putea încerca o înaintare în aceste cercetări. Drumul tradiţional era cel al observaţii sistematice; al doilea drum se deschise prin *psihologia experimentală*. Aplicarea psihologiei experimentale în general (deci nu numai în pedagogie) a luat numele de *psihotehnică*. Idealul urmărit de psihotehnicieni este de a inventa metode exacte (şi aparatele necesare) pentru *măsurarea* însuşirilor sufleteşti, a „facultăţilor psihice". Rezultatele dobîndite pe această cale nu stau în nicio proporţie cu energia cheltuită pentru „perfecţionarea" metodelor şi aparatelor, deoarece, cum bine arată d-l *Găina*, „structura psihică este dintru început impregnată de relaţii trans-subiective şi supraindividuale („obiective"), cari ii determină conţinutul, direcţiile şi sensul". Aşadar, „conştiinţa nefiind un mănunchiu de funcţiuni formale ce s'ar putea desvolta şi manifesta în vid, individualitatea trebue cercetată în spiritul unei psihologii noologice, ea nu poate fi vidată de conţinut şi deslipită din ţesătura relaţiilor ei obiective, ci trebue înţeleasă în concretul trăirii, în determinările ei reale, deci în strînsă legătură cu interesele şi activităţile ei pe diferitele tărîmuri ale realităţii".

Intoarcerea spre calea adevărată, rodnică, a ieşit din îndelungatele studii şi meditaţii ale distinsului pedagog *C. Narly*. Studiile cuprind istoria doctrinelor pedagogice (din cari s'a închegat acea admirabilă *Istorie a pedagogiei*, care dă viaţă vorbelor înţelepţilor unor timpuri apuse), iar meditaţiile cuprind în primul rind verificarea teoriei abstracte prin experienţa vieţii şi a şcoalei. De aci a rezultat *revoluţia* pe care d-l *Găina* o găseşte în F. O. V., în noua foale de observaţie.

„Prin marile ei virtuţi (aşa îşi încheie d-l *Găina* studiul), noua metodă are toată dignitatea de-a servi ca îndreptar luminos tuturor strădaniilor şi tuturor oamenilor de bine, îndrumînd o mişcare largă şi vie în făgaşul unei desvoltări rodnice, căci ea într'adevăr operează o reformă radicală şi inaugurează o eră nouă: credem că am spus totul, exprimîndu-ne convingerea că Foaia de observaţie vocaţională (F. O. V.) este un adevărat *Novum Organon* în studiul individualităţii".

Dar întreaga înfăţişare a revoluţiei ni se va desvălui în *Pedagogia generală* a d-lui *Narly*, carte ce va apare în curind.

AM PRIMIT LA REDACȚIE

Cărți, broșuri: *Florea Florescu*, Tîrgul de pe muntele Găina (Extras din revista *Sociologie romînească*, Nr. 9—10, 1937). 16 pg.

Reviste, ziare, foi: *Rînduiala*, București, Vol. II — Caetul 9—10; *Dimîndarea*, București, An. I, Nr. 7; *Revista Institutului Social Banat-Crișana*, Timișoara, An. V, Nr. 19 și 20; *Sociologie Romînească*, An. II, Nr. 9—10; *Școala Țăranului*, București. An. I, Nr. 12; *Jurnal de psihotehnică*, Vol. I, Nr. 5; *Plaiuri Săcelene*, An. IV, Nr. 10; *Pagini Literare*, Turda, An. IV, Nr. 12; *Luceafărul*, Timișoara, An. III, Ser. II, Nr. 5—6; *Buletinul AGIR*, An. XIX, Nr. 11; *Solia*, Rebrișoara-Năsăud, An. II, Nr. 7—10; *Cuvîntul nostru*, Dorohoi, An. VIII, Nr. 8—12; *Gînd Romînesc*, Cluj, An. V, Nr 8—10 și 11—12; *Buletinul Pregătirii premilitare*, An. II, Nr. 10—12; *Familia*, Oradea, An. IV, Nr. 9; *Prometeu*, Brașov, An. III, Nr. 11—12; *Ogorul Școalei*, Turda, An. IV, Nr. 4; *Lumina*, București, An. II. Nr. 2—3; *Isvorul Tămăduirii*, Huși, An. VIII, Nr. 11—12; *Romînia eroică*, Cluj, An. I, Nr. 8; *Valahul*, București, An. I, Nr. 7—8; *Cuvinte nouă*. Cozmeni, An. III, Nr. 1—2; *Copilul și Satul*, Bacău, An. I, Nr. 1; *Innoirea*, Arad, An. I, Nr. 9; *Cuget Moldovenesc*, Bălți, An. IV, Nr. 11—12; *Cuvîntul Preoțesc*, Rădăuți, An. IV, Nr. 24; *Făt-Frumos*, Cernăuți, An. XII, Nr. 9—12; *Gazeta Bucovinenilor*, București, An. V.
